

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра педагогіки і психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ

ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень*
Освітня програма «Початкова освіта»

Спеціальність А3 Початкова освіта

Спеціалізація _____
за наявності

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні
кафедри педагогіки і психології
Протокол № 1
від 25 серпня 2025 р.

м. Коломия – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія педагогіки
Викладач (-і)	Полясик Оксана Іванівна
Контактний телефон викладача	0663630982
Е-mail викладача	oksana/poiasyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/675
Консультації	середа 13.30-15.30
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальний курс «Історія педагогіки» входить до загальної системи психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів у закладах вищої освіти. Він є джерелом здобуття знань про минулу теорію та практики виховання й освіти, має за мету розкриття скарбів виховної мудрості українського та інших народів, визначення місця національної педагогіки в історії світової культури; поглиблення у студентів педагогічної ерудиції та збагачення їх духовності, розширення професійного кругозору.</p> <p>Предметом історії педагогіки є вивчення історичних закономірностей розвитку виховання, школи і педагогічної думки в різні історичні періоди з найдавніших часів до наших днів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Історія педагогіки» є орієнтування студентів щодо змісту навчання і виховання підростаючого покоління на різних етапах розвитку людської цивілізації, історико-педагогічного процесу в Україні з позицій цілісного концептуального підходу у контексті розвитку світового культурно-освітнього процесу, враховуючи європейську інтеграцію, розвивати практичні вміння, що забезпечують творчість та ініціативу в різних видах діяльності.</p> <p>Цілі курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • забезпечити майбутніх викладачів знаннями з педагогічної спадщини минулого, виходячи з принципу зв'язку історії та сучасності, на ґрунті зв'язку загальноісторичного процесу з історією педагогічної думки різних епох як складової частини цивілізації, культури і освіти поколінь; • визначити роль корифеїв педагогіки минулого як засновників тих чи інших педагогічних течій або систем освіти і виховання вітчизняних і зарубіжних, зокрема європейських; <p>розвивати педагогічне мислення, використовуючи класичну спадщину як втілення мудрості віків і вічну основу освіти і виховання прийдешніх поколінь.</p>	
4. Компетентності	
<p>У процесі вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти такими компетентностями:</p> <p>ПК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.</p> <p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>	

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

ЗК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

5. Програмні результати навчання

<p>ПР03 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.</p> <p>ПР11 Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.</p> <p>ПР12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування</p> <p>ПР17 Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів не доброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.</p>			
6. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		14	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		58	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	013 «Початкова освіта»	1	Нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
			сам. роб.
Тема 1. Предмет і завдання історії педагогіки. Виховання, школа і зародження педагогічної думки в державах стародавнього світу		2	2
Тема 2. Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей у середньовічній Європі, в епоху Відродження та Реформації		2	5
Тема 3. Педагогічна система Яна Амоса Коменського			2
Тема 4. Шкільництво та педагогічна думка у Європі XVII–XVIII ст.		2	2
Тема 5. Розвиток школи і педагогіки у зарубіжних країнах у XIX ст.		2	6
Тема 6. Реформаторська педагогіка зарубіжних країн у кінці XIX XX ст.			2
Тема 7. Виховання, школа і педагогічна думка Київської Русі. Виховання дітей у східних слов'ян.		2	6
Тема 8. Розвиток освіти і педагогічної думки в епоху українського Відродження (XVI – перша половина XVIII ст.).			2
Тема 9. Розвиток української педагогіки й шкільництва у другій половині XVIII – початку XIX ст.		2	2
Тема 10. Педагогічна система К. Д. Ушинського.			2

Тема 11. Розвиток української педагогіки і шкільництва у другій половині XIX – на початку XX ст.		2	5
Тема 12. Розвиток української освіти і шкільництва в Україні у XX ст.	2		5
Тема 13. Розвиток української педагогічної науки в Україні у XX ст.		2	5
ЗАГ.	14	18	58
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до затверджених кафедрою критеріїв оцінювання, за національною шкалою: «Зараховано», «Не зараховано» для заліків, . Одночасно оцінювання проводиться за шкалою трансферних оцінок ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «Fх», «F»), включаючи 5 балів за наукову діяльність, участь у конференціях, публікація статей, навчання в онлайн-курсах. Застосовуються такі форми контролю: тести, контрольна робота, робота на парах (усне опитування), реферат/есе, презентації.		
Вимоги до письмових робіт	Письмова робота виконується у формі тестових завдань з вибором правильної відповіді		
Семінарські заняття	На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться до журналу занять навчальної групи. Одержані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при визначенні підсумкової оцінки (рейтингу) з даної навчальної дисципліни.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, заліку), якщо він виконав 50% видів робіт, передбачених її програмою. Студент, який не набрав 50 балів, студент користується повторним правом отримати допуск на складання семестрового контролю за відомістю №2. Якщо не склав 2 талон, то має можливість скласти за талоном 3 при комісії. Якщо не виконав вимоги підсумкового контролю, то йому рекомендовано процедуру повторного вивчення навчальної дисципліни згідно Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ЄCTS) в умовах ЄCTS URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf		
Підсумковий контроль	Форма контролю залік		
7. Політика навчальної дисципліни			

Письмові роботи:

Застосовуються такі форми контролю: тести, контрольна робота, реферат/есе, презентації.

Академічна доброчесність:

Здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки їх порушення, що визначаються Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника URL: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Відвідування занять

Відвідування занять є важливою складовою освітнього процесу. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але самостійно опрацьовується з платформи дистанційного навчання. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів.

Неформальна освіта:

Можливість зарахування додаткових балів з тем навчальної дисципліни за сертифікати з курсів підвищення кваліфікації, які рекомендовані на платформах EdEra, Prometheus, Coursera

8. Рекомендована література

1. Зайченко І. В. Історія педагогіки/.URL: https://kipt.com.ua/wp-content/uploads/2018/12/Pedagogika_Zaychenko.pdf
2. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки : навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.
3. Левківський М. В. Історія педагогіки: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 360 с.
4. Історія зарубіжної педагогіки : конспект лекцій / упоряд. Л. В. Маляр, М. І. Кухта. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2020. 64 с.
5. Історія зарубіжної педагогіки: методичні рекомендації до самостійного вивчення теоретичних основ, підготовки до лекційних, семінарських і практичних занять студентів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 013 «Початкова освіта» / уклад. С. Ю. Човрій. Мукачево : МДУ, 2020. 44 с.
6. Історія педагогіки. Історія зарубіжної педагогіки : курс лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» освітнього ступеня «бакалавр» / уклад. С. Ю. Човрій. Мукачево : МДУ, 2021. 40 с.
7. Лаппо В. В., Поясик О. І., Русакова О. В., Чепіль М. В. Підготовка майбутніх вчителів до інтеграції гуцульської етнокультури в освітній процес початкової школи: **монографія** / за літ. ред. Г. М. Волошук. Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 316 с.
8. Мосіяшенко В. А., Курок О. І., Задорожна Л. В. Історія педагогіки України в особах: навч. посіб. Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. 266 с.
9. Поясик О. І. Історія педагогіки: Навчальний посібник. Київ Івано-Франківськ: Видавництво НАІР, 2013. 272 с.
10. Поясик О.І. Музичне виховання молодого покоління духовних навчальних закладів Галичини у міжвоєнний період. *Василь Стефаник, Іван Франко, Андрей Шептицький у контексті культурно-історичних процесів кінця ХІХ–ХХ століть: Колективна монографія* / упорядкування та наук.редагування: Н. Мочернюк, О. Солецький. Івано-Франківськ : ВГЦ "Просвіта", 2020. С. 225-231.
11. Українська педагогіка в персоналіях: навч. посіб.; за ред. О. В. Сухомлинської. [в 2-х т.]. Київ: Либідь, 2005.

Додаткова література:

1. Андрухів І. Західноукраїнські молодіжні товариства “Сокіл”, “Січ”, “Пласт”, “Луг”. Івано-Франківськ, 1992. 79 с.
2. Видатні педагоги України та світу : інформ.-бібліогр. ресурс / наук. керівник проекту Л. Д. Березівська. ULR: <https://naurok.com.ua/vidomi-ukra-nski-pedagogi-408242.html>
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

4. Завгородня Т. Підготовка вчителів для української народної школи Галичини (1919-1939 роки). Івано-Франківськ: Плай, 1999. 210 с.
5. Зайченко І. В. Педагогіка: навч. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закл.] [2-ге вид.]. Київ: Освіта України, 2008. 528 с.
6. Кіт Г., Тарасенко Г. Українська народна педагогіка. Курс лекцій : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Вінниця : Едельвейс і К, 2008. 302 с.
7. Мазоха Д. С., Опанасенко Н. І. Педагогіка: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] Київ: Центр учбової літератури, 2005. 232 с.
8. Максимюк С. П. Педагогіка : навч. посіб. КИЇВ : Кондор, 2009. 670 с.
9. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/> .
10. Поясик О. Пласт як важливий інститут виховання молоді: від історії до сучасних викликів. *Педагогічна наука та освітня практика в реаліях війни: виклики, досвід, перспективи*: зб. наук. праць / упоряд. Слипаник О. В., Поясик О. І., Ковальчук О. В., Русакова О. Івано-Франківськ: НАІР, 2025. с. 332 (С. 295-303). URL: <https://knni.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/43/2025/05/zbirnyk-naukovykh-prats-2025.pdf>
11. *Поясик О.* Історичний аспект використання виховного потенціалу молодіжної організації «Пласт» у міжвоєнні роки минулого століття. *IV Міжнародна науково-практична конференція «Модернізація системи освіти в гірських регіонах: національний і глобальні виміри»*, Івано-Франківськ, 22-23 листопада 2022. 216 с. (С. 68-70)
12. *Поясик О. І.* Вишиванка як засіб етнокультурної традиції Карпатського регіону. *Україно моя вишивана: етнокультурний та освітньо-виховний потенціал української вишиванки* : зб. тез II Міжнародної онлайн-конференції, 20 травня 2021 р. / за наук. ред. д. пед. наук Н. І. Богданець-Білокаленко (електронне видання). Київ: Педагогічна думка, 2021. С. 88-90.
13. Ступарик Б. Шкільництво Галичини (1772-1939 рр.) Івано-Франківськ: Рекламне агенство, 1994. 144 с.

Викладач доцент, к.п.н. Оксана ПОЯСИК

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН

№	Номер аркуша			Підстава для внесення змін	Дата внесення змін	ПБ відповідального за внесення змін
	зміненого	нового	вилученого			
1				Рішення Науково- методичної ради		